

Min barndoms jul

Skrevet af Gregers Gregersen

Gregers ca. 1948

Jeg er født 8 dage før jul, nemlig den 17. december 1942. Mit hjem var Sigsgaard, Nibevej 142. Jeg vil fortælle om jule-
nen set med barneøjne.

Den første jul jeg kan huske var 1948. Min storesøster (Gudrun Henriksen), der var ti år ældre end mig, tjente i Nibe. Hun kom cyklende hjem med en kasse på bagagebæ-
reren. Da den blev lukket op, indeholdt den en flot dværg-
kok og en dværghøne, endda med flotte fjer på benene. De fik deres plads i foderrummet i hønsehuset, så de kunne være i fred for de store høns. Der blev tilbragt mange timer med dem i hønsehuset, og glæden var ubeskriveligt, da der om foråret kom kyllinger.

Hvad angår juletræ kørte vi børn med far i bil til Hæsum, hvor der var en landmand med en lille skov, der havde jule-
træer til at ligge på gårdspladsen. Dengang var det ikke brugt med at gå i skoven og fælde selv. Da jeg var lille, husker jeg, at det var mor og far, der pyntede juletræet. Juleforberedelser var der mange af.

Sigsgaard ved juletid

I landbruget var det med at gøre så meget som muligt, så der var så lidt at lave i ju-
ledagene. Det var med at få tærsket, så der var korn til grisene og halm til kø-
erne, og selvfølgelig kørt roer ind, så roe-
huset var fyldt.

Kvinde ved brændselskomfur

Heste tåler ikke sand i deres maver, så der blev vasket roer i lange baner, så der var nok til julen var ovre. Det foregik i en tromle, som var fyldt med vand. Den blev drejet rundt med håndsving, og når de så var fri for sand, blev de kørt ind i en boks, så ikke en løs hest skulle foræde sig og blive syg. Det kunne godt være meget koldt at stå og plaske med roerne i det kolde vand, især når de skulle tages op. Det duede ikke med vanter, da fing-
rene blev endnu mere kolde og våde. He-
stene skulle også have hakkelse. Det var hele havreneg, der kom i hakkelsesma-
skinen, som skar det i stykker af ca. 3-5 cm, så vidt jeg husker. Det skulle derefter i en kurv og bæres op i hestestalden og lægges i hakkelseskassen med et låg på, så heller ikke nogen her kunne foræde sig.

Det var lidt udefra. Nu vil jeg prøve at

huske, hvad mor havde travlt med. Der blev bagt mange småkager til jul. Sådant en dag slap man for de daglige pligter i stalden og måtte være med hele dagen i et dejligt varmt køkken. Vi gik kun i skole hver anden dag. Det startede om morgenen med at fylde tørvekassen helt op med tørv, så der var brændsel til at fyre komfuret op med. Ovnens var i forbindelse med selve fyret, som også varmede vand til centralvarme i et kammer, badeværelse, soveværelse og to stuer. Det var en kæmpe varmtvandsbeholder, ja måske cirka 400 – 500 l, som lå på loftet.

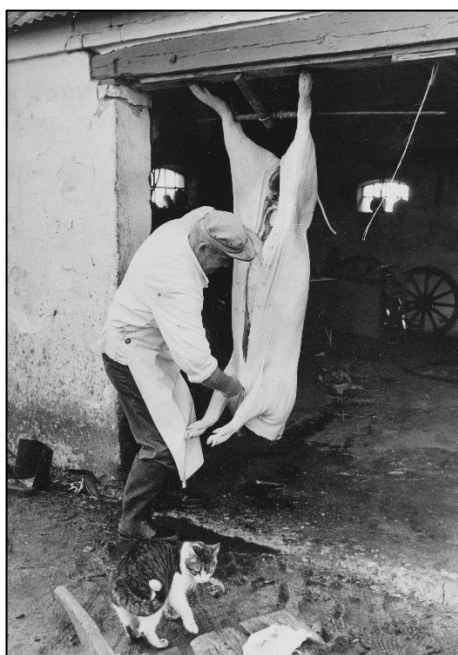

Familiens kagedåse gennem tre generationer

Det blev til rigtig mange slags kager. Jeg prøver at huske dem! Der var klejner, vaniljekranse, finsk brød, jødekager, brune kager og ikke mindst pebernødder, som altid var præmie, når vi spillede spil i juledagene.

Billedet til venstre er kagedåsen, som pebernødderne altid blev gemt i. Den bruges stadig, nu i 3. generation. Mor måtte holde meget øje med småkagerne på pladerne. Blev der fyret for meget, blev de for brune. Der var jo ikke termostat, så det var det gode håndlag, der kom til sin ret. Mor lavede også en slags kager, der bestod af palmin, kakao og cornflakes, de var uhyre gode. De havde den ulempe, at når vi nuppede en i dåsen, så blev der et ret stort hul. Men kender vi ikke alle det? Mange ting smager bedre inden jul.

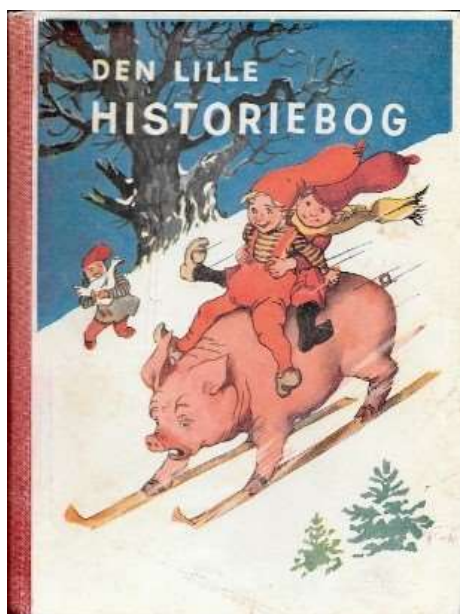
Når vi så nærmede os aften, kom vi alle en tur i badekarret, endda med meget vand i, for vandet var meget varmt efter en hel dag med bagedyst i køkkenet.

Georg Jensen med julegrisen

Mor havde meget fjerkræ, så vi fik altid gås juleaften. Når den skulle plukkes, blev den aldrig skoldet. Mor plukkede den tør, og dunene blev gemt til dyner i en sæk. Den lå altid på varmtvandsbeholderen på loftet, så de vedblev at være tørre. Der blev også slagtet gris til jul. Så kom Georg Jensen, der var slagter i Øster Hornum. Når grisen blev stukket, blev blodet samlet op i en spand, hvor vi børn blev sat til at røre rundt, så det ikke blev klumpet. Blodet blev iblandet (tror jeg nok) rugmel, rosiner og flæsketerninger og lavet til blodpølse i en sandkageform. Det smagte dejligt med sukker og sirup.

Hvert år i november fik vi en bestillings seddel med hjem fra skolen, som fik den tilsendt af boghandel Knud Engsig Aalborg. Der kunne vi så bestille julebøger. Vi fik som regel lov at købe "Den lille historiebog" og "Den store historiebog". Nogle hjem købte en lidt mere voksen julebog, nemlig "Ved julelampens skær". De blev så udleveret kort før jul.

Den lille historiebog

En anden ting der hørte december til, var en tur til juleudstillingen i Aalborg. Der blev kørt af sted lige over middag. Vi gik så rundt i gaderne og så på den flotte juleudstilling. Vi var også inde i Aalborgs eneste varehus med selvbetjening. Det hed Borgporten, hvor vi børn kunne købe en lille ting til far og mor. Vi børn fik også en lille skilling, som vi skulle give, når Frelsens Hær var færdig med at spille og synge en af deres sange. Vi fik som regel en kage og en kop kakao. Dagen sluttede altid med en film. I mange år var det en Far til fire film. Det var altid sidst på eftermiddagen, så vi kunne være hjemme ved 7-8-tiden om aftenen. Det kunne være svært at falde i søvn efter en dag med mange oplevelser.

Endelig oprandt juleaften, og alle vi børn var i badekarret om eftermiddagen. Når far var færdig i stalden og havde malket, var vi alle glade og spændte, for nu skulle vi spise. Dengang var risalamande ikke moderne på landet. Så vi startede med risengrød og derefter gåsesteg. Det var ærgerligt, at der kun var to lår på en gås, for det var det kød, vi børn bedst kunne tygge.

Far til fire i sneen

Når vi var færdige med at spise, var vi klar til at gå omkring juletræet. Mor ventede heldigvis med opvasken til dagen efter. Vi gik så rundt om juletræet og sang de julesalmer, som vi havde lært i skolen. Så kom tiden endelig, hvor vi skulle åbne gaver. Der var tit tøj i gavepakkerne, men en gang fik jeg et lille ingeniørsæt. Det var meget spændende. Et år fik jeg et spil, som hed Cowboy og Indianere, det spillede vi mange gange. Hen på aftenen kom der slik og småkager på bordet samt pebernødder. Omkring midnat var Duracell batterierne ved at være opbrugt, og der var sengetid.

Tekno ingeniørsæt

Julemorgen var det med at komme hurtigt i tøjet og lege med julegaverne. Da jeg blev lidt ældre, fik jeg som regel en bog fra serien Flemming-bøgerne, de var spændende at læse. Dem har jeg endnu stående på reolen.

Skolens juletræsfest var henlagt til forsamlingshuset. Om eftermiddagen var for de små børn i byen og skolens 1. og 2. klasse. Om aftenen var det de store børns tur. Man startede med at gå om juletræet og

synge. Derefter kom julemanden med alle godteposerne i en trillebør. Den gang var der jo ikke børnehave, så mange børn sad til at begynde med ved deres mor eller bedstemor og var noget generte, men efter nogen tid tøede de op.

Alle børn var flotte i tøjet. Drengene i hvide skjorter og sorte bukser, pigerne i fine kjoler og ankelsokker. Efter lidt tid, hvor drengene havde kuret hen ad gulvet og havde spildt chokolade eller rød sodavand på tøjet, var de knap så pæne, som da de kom. Pigerne kom efterhånden også til at ligne drengene. Efter sådan en eftermiddag var børnene både trøtte og glade. Nogle af de ældste elever hjalp med sanglege. Om aftenen var det cirka samme opskrift, nogle gange var der også et lille skuespil. Sanglegene var lidt mere i retning af folkedans, lidt mere pardans, som blev øvet nogle timer i gymnastiksalen.

Der kunne fortælles meget om nytårsløjer, Helligtrekongers aften med mere, men med dette tilbageblik for over 70 år siden, må det være nok for nu.

*De bedste julehilsner fra en glad bondedreng og pensionist
Gregers Gregersen*